

Titulació	Tipus	Curs
Matemàtica Computacional i Analítica de Dades	FB	1

Professor/a de contacte

Nom: Rosario Delgado De la Torre

Correu electrònic: rosario.delgado@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

- Càlcul en una variable
- Iniciació a la Programació

També és molt necessari que l'alumne vagi assolint al llarg del semestre els continguts de l'assignatura Càlcul en diverses variables, que es cursa simultàniament.

Objectius

Què tenen en comú un sorteig de la loteria, un assaig clínic per avaluar experimentalment l'eficàcia i/o seguretat d'un nou tractament mèdic, la previsió meteorològica de pluja a determinat indret, la gestió de l'inventari d'una empresa, la transmissió de gens de pares a fills, l'estimació de la mida de la població de balenes, un estudi epidemiològic sobre la incidència de certa malaltia, la inspecció dels lots de productes que fabrica una empresa per a verificar la seva qualitat, un experiment per a estudiar l'efecte de pressió i temperatura en el resultat de certa reacció química, o l'efecte de l'ús de diferents adobs en la producció agrícola d'una explotació,...?

Són situacions reals en les quals intervé l'atzar.

Per a estudiar-les i poder extraure'n conclusions fiables, hem de fer servir un model matemàtic adient. Aquest model ens el proporciona la Probabilitat, que és la teoria matemàtica que permet modelitzar fenòmens aleatoris, és a dir, situacions on intervé l'atzar.

L'objectiu d'aquesta assignatura és el d'introduir la teoria de la Probabilitat com a teoria matemàtica que estudia els models que permeten tractar amb l'atzar. Els temes que s'introduiran i es desenvoluparan en aquesta assignatura inclouen continguts bàsics de la teoria de la Probabilitat (desenvolupament del model matemàtic per a fenòmens aleatoris), encara que sense utilitzar elements avançats de la Teoria de la Mesura que corresponen a un nivell més profund de l'estudi de la matèria. Però l'èmfasi es posarà en les aplicacions, quan s'ha d'intentar trobar el millor model probabilístic possible en una determinada situació real i, fent-lo servir de manera adient, amb les eines que aprendrem al llarg de l'assignatura, extreure informació valuosa, coneixement, i arribar a conclusions útils, doncs és aquest l'objectiu que es pretén quan es fa modelització.

Resultats d'aprenentatge

1. CM05 (Competència) Dissenyar solucions numèriques, algorismes probabilístics i algorismes combinatoris per a resoldre problemes reals.
2. KM02 (Coneixement) Distingir els objectes propis del càlcul amb funcions i de les seves propietats i utilitats.
3. KM04 (Coneixement) Descriure els conceptes i objectes matemàtics propis de la probabilitat.
4. SM05 (Habilitat) Desenvolupar estratègies autònomes per a la resolució de problemes propis del càlcul numèric, la probabilitat i la teoria de grafs.

Continguts

1. Modelitzant l'atzar: el model probabilístic.

- Fenòmens aleatoris i espais de probabilitat.
- Propietats de la probabilitat. Probabilitats i Odds.
- Comptant elements de conjunts: una mica de combinatòria.
- Probabilitat condicionada i independència d'esdeveniments.
- La Fórmula de la Probabilitat Total i la Fórmula de Bayes.
- Avaluació d'evidències i Fórmula de Bayes: l'Odds Ratio.

2. Variables aleatòries.

- Introducció. Funció de distribució d'una variable aleatòria.
- Variables aleatòries discretes. Funció de probabilitat o de repartiment de massa. Exemples.
- Variables aleatòries (absolutament) contínues. Funció de densitat. Exemples.
- Funcions d'una variable aleatòria.
- Independència de variables aleatòries.

3. Esperança matemàtica, Variància i Moments.

- Esperança de variables aleatòries discretes.
- Esperança de variables aleatòries (absolutament) contínues.
- Esperança i independència de variables aleatòries.
- Variància d'una variable aleatòria.
- Covariància de dues variables aleatòries. El coeficient de correlació (de Pearson).
- Moments d'una variable aleatòria.
- La desigualtat de Tchebichev.
- Funció generatriu de moments.

4. Successions de variables aleatòries.

- Tipus de convergència.
- Lleis dels grans nombres.
- El Teorema del límit central

IMPORTANT: Per tal d'incloure la perspectiva de gènere a la docència d'aquesta assignatura, s'han revisat els possibles biaixos androcèntrics i qüestionat els supòsits i estereotips de gènere ocults. Aquesta revisió comporta incloure als continguts de l'assignatura, en la mesura que sigui possible, el coneixement produït per les dones científiques, sovint oblidades, procurant el reconeixement de les seves aportacions, així com el de les seves obres a les referències bibliogràfiques.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes de problemes	10	0,4	
Classes de teoria	27	1,08	
Tipus: Supervisades			
Sessions pràctiques	12	0,48	
Tipus: Autònomes			
Treball personal	92	3,68	

En aquesta assignatura no es fa la distinció clàssica en les activitats presencials de: classes de teoria, de problemes i de pràctiques amb ordinador, sinó que s'aniran combinant segons les necessitats docents en cada moment, gràcies a la facilitat que suposa el fet que els estudiants portin el seu ordinador a classe.

D'aquesta manera, el professor anirà introduint els conceptes i exemples, mentre que quan sigui adequat es treballaran els problemes a classe o es farà servir el programari estadístic i llenguatge de programació R per a dur a terme alguna pràctica relativa al tema que s'estigui treballant a classe. Es tracta de fer servir un sistema integral que incorpori les tres vessants clàssiques de les activitats presencials de manera òptima per a facilitar l'aprenentatge de l'alumne i assolir els objectius marcats, fent a la vegada la classe el més participativa possible, seguint el principi de que només s'aprèn allò que s'intenta fer.

IMPORTANT: Per a treballar més còmodament amb R, es recomana fer servir l'interface RStudio: és lliure, "open source" i funciona amb Windows, Mac i Linux.

<https://www.rstudio.com/>

OBSERVACIÓ: Encara que ja hem parlat de la perspectiva de gènere en la docència en l'apartat dels continguts de l'assignatura, anem més enllà fent una revisió de la metodologia docent i de les interaccions entre l'alumnat i el professorat. En aquest sentit, s'implementarà una metodologia docent participativa, on es generi un entorn igualitari, menys jeràrquic a l'aula, evitant exemples estereotipats en gènere i vocabulari sexista, amb l'objectiu de desenvolupar el raonament crític i el respecte a la diversitat i pluralitat d'idees, persones i situacions, la qual serà més favorable a la integració i plena participació de les alumnes.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen de problemes	0,50	4	0,16	KM02, KM04, SM05
Lliurament de pràctiques	0,20	2	0,08	CM05, KM02, SM05

Avaluació continuada: consistirà en

- Prova d'avaluació continuada, amb un pes del 30%.
- Examen de problemes, amb un pes del 50%.
- Lliuraments de pràctiques, amb un pes del 20%.

Es defineix la nota de curs NC com la mitjana (ponderada) de la prova d'avaluació continuada i l'examen de problemes.

Per tal d'aprovar l'assignatura, és necessari que tant NC com la nota de pràctiques siguin més gran o iguals que 3.5.

La nota final NF es calcula fent

$$NF = 0.2 \cdot P + 0.8 \cdot NC,$$

on P és la nota de pràctiques. Si NF és més gran o igual que 5, l'assignatura està aprovada.

Avaluació única: el dia en que es programarà l'examen de problemes, l'alumnat que s'aculli a l'avaluació única haurà de

- Entregar els lliuraments de pràctiques (20%).
- Realitzar dos exàmens, en els quals s'avaluarà el temari corresponent a la prova d'avaluació continuada (30%) i a l'examen de problemes (50%), respectivament.
- La nota final es calcula tal i com s'ha descrit més amunt.
- Per tal d'aprovar l'assignatura, és necessari que la mitjana ponderada dels exàmens (NC) i la nota de pràctiques (P) siguin més grans o iguals que 4

En cas de presentar-se a l'examen de recuperació, la nota final es calcula de la forma següent. A l'examen de recuperació es recupera la nota de curs NC. La nota de pràctiques no es recupera, però es té en compte per calcular la nota final.

Diem:

R: nota de l'examen de recuperació

NCD: nota de curs definitiva

La nota de curs definitiva es calcula fent

$$NCD = 0.3 \cdot NC + 0.7 \cdot R.$$

Observeu que NCD depèn de l'examen de recuperació i també de la nota de curs NC. La nota final serà

$$NF = 0.2 \cdot P + 0.8 \cdot NCD.$$

L'examen de pràctiques no serveix per a pujar nota els alumnes que ja hagin superat l'assignatura.

ÚS DE LA IA: Per a aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de suport, com la cerca bibliogràfica o d'informació, la correcció de textos o les traduccions. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia en el lliurament de pràctiques, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Bardina, Xavier. Càlcul de Probabilitats. Servei de Publicacions UAB, 2004.

DeGroot, Morris H., Schervish, Mark J. Probability and statistics. Pearson. 2012, 4th ed. international ed.

Delgado, R.: Probabilidad y Estadística con aplicaciones. 2018.

<https://www.amazon.es/Probabilidad-Estadística-aplicaciones-Rosario-Delgado/dp/1983376906>

Devore, Jay L. Probabilidad y Estadística para ingeniería y ciencias. Cengage Learning, 2016, 9ª ed.

Julià, Olga; Márquez, David; Rovira, Carles i Sarrà, Mónica. Probabilitats: Problemes i més problemes. Publicacions i edicions de la Universitat de Barcelona, 2005.

Kai Lai, Chung. Teoría elemental de la probabilidad y los procesos estocásticos. Reverté, cop., 1983.

Sanz-Solé, Marta. Probabilitats. Edicions de la Universitat de Barcelona, 1999.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Ross, Sheldon M. Introduction to Probability Models, Academic Press, 2019, 12th edition

Rao, C. Radhakrishna. Estadística y verdad. Aprovechando el azar. Colección Universitas-73. Serie Estadística y Análisis de datos. PPU, S.A., 1994.

Programari

En aquesta assignatura es farà servir el programari R (<https://cran.r-project.org/>)

R és un ambient de programació format per un conjunt d'eines molt flexibles que poden ampliar-se fàcilment mitjançant paquets, llibreries o definint les nostres pròpies funcions. A més és gratuït i de codi obert, un Open Source part de el projecte GNU, i aquesta és una de les seves principals avantatges. Qualsevol usuari pot descarregar i crear el seu codi de manera gratuïta, sense restriccions d'ús, l'única regla és que la distribució sempre sigui lliure (GPL). Gràcies a que pot accedir lliurement al seu codi, R programari no té limitades les seves funcions, a l'contrari del que succeeix amb altres eines estadístiques comercials. Preferiblement, el farem servir mitjançant la plataforma RStudio (<https://www.rstudio.com/>)

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PLAB) Pràctiques de laboratori	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt